

Tussen Claus en Tarantino. De mooie jonge honden van de Vlaamse literatuur

“Nee, ik dweep niet met de hedendaagse jeugd. Ik beschouw jongeren over het algemeen als een stel door de markt op handen gedragen slappelingen wier emotionele leven [...] mak en middelmatig is [...]”. Het is Yves Petry (°1967) die dit schrijft, zelf niet van de oudste en een van de interessante jonge auteurs die Vlaanderen op dit moment rijk is. De uitspraak is te vinden in zijn verhaal “Jezus leeft”, opgenomen in het boek *Mooie jonge honden*, dat verhalen bundelt van achttien jonge Vlaamse schrijvers. Het boek verwijst in zijn titel naar eerdere bundelingen van nieuw Vlaams literair talent. In 1986 verscheen *Mooie jonge goden*, waarin schrijvers van de generatie van Herman Brusselmans, Tom Lanoye en Stefan Hertmans aan het woord werden gelaten. Acht jaar later zag *Jonge sla* het licht. Onder anderen Peter Verhelst, Bart Moeyaert en Jeroen Olyslaegers werden daarin opgenomen.

Negen jaar heeft het geduurd voor er weer een generatie Vlaamse auteurs gebundeld kon worden. Dat het zo lang duurde, heeft te maken met een zekere armoede in de literatuur in Vlaanderen. Vele uitgevers en critici hebben in de jaren negentig hun beklag gedaan over het feit dat er in Vlaanderen zo weinig goede nieuwe auteurs opstonden. Ze hadden niet helemaal ongelijk. Ook nu nog zwaait de generatie van Lanoye, Verhelst en Hertmans de plak in het Vlaamse proza, nog altijd dezelfde auteurs van tien of vijftien jaar geleden. De Vlaamse poëzie daarentegen beleefde een hausse in de tweede helft van de jaren negentig. Jonge dichters als Paul Bogaert, Miguel Declercq, Peter Holvoet-Hanssen en Jan Lauwereyns werden algemeen erkend als belangrijke, vernieuwende geluiden in de Nederlandse literatuur na het postmodernisme. Dat de hedendaagse jeugd alleen uit slappelingen zou bestaan, zoals Petry beweerde, is dus niet helemaal waar, althans niet voor de dichters onder hen. Maar hoe zit het met de prozaschrijvers?

De kwaliteit van de verhalen in *Mooie jonge honden* is zeer ongelijk. Vele schrijvers debuten er in boekvorm en moeten nog wat bijgeschaafd en begeleid worden. Andere auteurs hebben al enkele romans of verhalenbundels op hun naam staan. Jef Aerts, Hanneke Paauwe, Yves Petry, Peter Terrin, Christophe Vekeman en Dimitri Verhulst zijn intussen al min of meer gevestigde auteurs. Saskia de Coster, Bart Koubaa en David Nolens hebben in de voorbije jaren hun eerste boek gepubliceerd. Net als David van Reybrouck, die intussen ook als dichter aan de slag is gegaan.

Van de echte nieuwkomers lijkt Christophe Dirickx (°1961) me de meest te volgen auteur. Zijn verhaal “Maximum” verhaalt over een jong koppel in Londen dat van het ene feestje naar het andere holt en gevaarlijk experimenteert met drugs en seks. Dirickx, die de

scenario's schreef voor films als "Manneken Pis", "Alles moet weg" en "Villa des Roses", is er in geslaagd een zeer snedig verhaal te schrijven, onder meer door gebruik te maken van dialogen en door zijn gebalde, krachtige stijl: "Fanny verzamelde vrienden als porselein. Later gooide ze dat porselein aan stukken." Ook het verhaal van de piepjonge Jan van Loy (°1984) oogt veelbelovend. Hij brengt enkele "potjesstovers" voor het voetlicht, onschuldige nietsnutten en poetsenbakkers die er telkens in slagen hun dorpsgemeenschap op stelten te zetten. Hun naïeve levensvreugde taant echter wanneer de stad oprukt en de angstige, burgerlijke stadsmens zijn intrede doet in het dorp.

De meest overtuigende verhalen in het boek vond ik echter die van David Nolens (°1973) en van Hanneke Paauwe (°1962). Nolens debuteerde in 2002 met de roman *Vrint*, waarin hij een intrigerende drang tot experimenteren combineerde met ambitieuze, filosofische thema's. "Wachtkamer", het verhaal dat hij schreef voor *Mooie jonge honden*, vertelt over Wout, een wat vereenzaamde, teruggetrokken figuur die een bijzondere obsessie heeft met zijn overbuurmeisje, de tienjarige Fien. Ondanks zijn wat stroeve schrijfstijl slaagt Nolens erin de lezer mee te nemen in de obsessieve roes van dit verlangen. Hij is een van de weinige jonge auteurs die het aandurft om de donkerste krachten in de menselijke ziel naar boven te halen. "Hier waak ik", het verhaal van Hanneke Paauwe dat in de bundel is opgenomen, valt dan weer op door zijn bijzondere, frisse spel met perspectieven. Paauwe, auteur van de verhalenbundel *Bijten in het toeval* (1999) en de roman *Venusvingers* (2003), laat in haar verhaal scènes uit het leven van verschillende mensen op elkaar volgen. In het begin van het verhaal lijken al die verhaallijnen los van elkaar te staan, maar aan het slot komen alle mensen samen: alle personages zijn aanwezig in een supermarkt op het moment dat de hoofdfiguur van het verhaal er redeloos een winkelbediende neerschiet.

Opmerkelijk is dat je de verhalen uit *Mooie jonge honden* grofweg kan indelen aan de hand van twee inspiratiebronnen. Een groot aantal van de jonge Vlaamse auteurs portretteert, in een traditie die wel eens Clausiaans genoemd wordt, een kleine dorpsgemeenschap in een nog katholiek en ruraal Vlaanderen. Een verandering in die gemeenschap (bijvoorbeeld de verstedelijking in het hierboven aangehaalde verhaal van Jan van Loy) zet dan het verhaal in gang. De andere groep van auteurs haalt zijn inspiratie eerder in de (film)cultuur en de jongerencultuur van vandaag. Christophe Vekeman bijvoorbeeld schept in zijn verhalen vaak een beeld van verveelde jongeren die de roes van drugs en seks nodig hebben om de ondraaglijke lichtheid van de wereld aan te kunnen. Ook zinloos geweld speelt vaak een belangrijke rol bij deze auteurs. Hun wereld herinnert aan films als die van de Amerikaanse regisseur Quentin Tarantino. Andere, meer surrealistische verhalen uit *Mooie jonge honden*,

zoals die van Frank Bambust en Peter Terrin, kunnen dan weer in verband gebracht worden met de films van David Lynch. In hun werk worden verschillende niveau's van de werkelijkheid door elkaar gehaspeld, waardoor de lezer ontzet achterblijft: wat gebeurt er nu in godsnaam, en waar zit de samenhang in het verhaal?

Eén centrale lijn is er dus niet te vinden in de teksten van deze jonge honden, maar wat ze gemeen hebben is alvast dit: de durf om zich, met al hun sterke kanten en gebreken, op dit moment in hun ontwikkeling aan het publiek te tonen. Het is de toekomst die zal uitwijzen wie van hen een vooraanstaande rol zal gaan spelen in de Nederlandse letteren. Wordt dus vervolgd. U hoort er nog van.

Bart van der Straeten

Mooie jonge honden. Nieuw Vlaams literair talent, samenstelling redactie De Brakke Hond, Van Halewyck, Leuven, 2003, 318 p.

(bevat verhalen van Jef Aerts, Frank Bambust, Dimitri Bontenakel, Thomas Blondeau, Saskia de Coster, Christophe Dirickx, Bart Koubaa, Ruth Lasters, David Nolens, Hanneke Paauwe, Yves Petry, Filip Rogiers, Peter Terrin, Jan van Loy, Ilse van Beversluys, David van Reybrouck, Christophe Vekeman en Dimitri Verhulst).